

Porjus Arkivkommittè och Porjus Industriminne har tilldelats utmärkelsen Årets Industriminne i Sverige 2009 av Svenska Industriminnesförening.

**Med följande
motivering.**

Årets industriminne 2009

Svenska Industriminnesföreningen har utsett Porjus kraftverkssamhälle, Jokkmokks kommun, Norrbottens län i Lappland till Årets industriminne 2009. Mottagare av utmärkelsen är Porjus arkivkommitté.

Motivering

Porjus arkivkommitté tilldelas utmärkelsen Årets industriminne 2009 för ett långsiktigt, uthålligt och framåtsyftande arbete med att bevara och samla kunskap kring Porjus kraftverkshistoria samt för sitt arbete för att utveckla Porjus kraftverkssamhälle till ett viktigt besöksmål och en turistattraktion. Det mångåriga arbetet har kunnat genomföras genom löpande stöd från Vattenfall.

Porjus kraftverkssamhälle speglar en mycket viktig del av Norrbottens och Sveriges industrihistoria. Kraftstationen och samhället i Porjus är en del av Norrbottens teknologiska megasystem, vars olika delar har spelat en central roll i utvecklingen – ekonomiskt, socialt och politiskt – och idag är levande kulturmiljöer i ett nära samspel med fungerande produktionsmiljöer av stor vikt för Sveriges ekonomi.

Porjus gamla kraftstation är ett storskaligt industriminne, ett pionjärverk som växte fram i väglöst land under åren 1910-1915. Kraftstationen är restaurerad och genom visningar kan besökarna se kontrollrummet och maskinsalen bevarade i ursprungligt skick. En permanent bildutställning berättar om de svåra förhållanden som gällde när pionjärerna byggde Porjus. Vattenkraften och dess människor dokumenteras dessutom i ett arkiv med fotografier, film och skriftligt material. Arkivkommittén har också givit ut flera böcker och skrifter.

Två av de ursprungligen nio turbinerna i gamla kraftstationen har av Stiftelsen Porjus vattenkraftcentrum byggts om för utbildnings- och forskningsändamål. Centret är en unik utvecklingsresurs som skall tillgodose den framtida efterfrågan av effektiv och miljövänlig produktion av elektrisk kraft. Inte långt ifrån ligger Porjus nya kraftstation. Genom att besöka både det nya och gamla kraftverket kan besökarna jämföra ny och gammal teknik.

Sommartid lockar Porjus kraftverkshistoria många besökare. I Kraftbyggarland kan barn på ett lättfattligt sätt genom lek förstå hur vatten blir elkraft. En kulturstig passerar samhället och de flesta kulturhistoriskt intressanta platserna i Porjus. I närheten kan en vandring på den 44 km långa Rallarstigen, ett besök vid det torrlagda Harsprångsfallet eller det rivna Harsprångets kraftverkssamhälle ge ytterligare upplevelser. Byggnaden ”Laponia Porten” i Porjus uppfördes 2006 som ny mötesplats för boende och besökare, för att stärka Porjus lokala utveckling och vara en ingång till världsarvet Laponia.